

292

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 26 października 1967 r.

w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży materiału siewnego i szkółkarskiego w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej.

Na podstawie art. 384 § 1 Kodeksu cywilnego oraz § 1 ust. 1 pkt 3 uchwały nr 97 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1965 r. w sprawie upoważnienia naczelných organów administracji państwowej do ustalania ogólnych warunków dla określonych kategorii umów (Monitor Polski Nr 23, poz. 109) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustala się w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej ogólne warunki umów sprzedaży materiału siewnego roślin rolniczych, warzywnych, ozdobnych i zielarskich oraz materiału szkółkarskiego drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, zwane dalej w skrócie „ogólnymi warunkami umów sprzedaży materiału siewnego i szkółkarskiego”, stanowiące załącznik do zarządzenia.

2. Przez użyte w dalszych przepisach zarządzenia określenie „towar” rozumie się wszelki materiał siewny i szkółkarski, wymieniony w ust. 1.

§ 2. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej mogą w umowach sprzedaży ustalać wzajemne prawa i obowiązki odmiennie, niż to zostało przewidziane w ogólnych warunkach umów wymienionych w § 1 ust. 1, chyba że z przepisów ustawy lub z treści tych warunków wynika, że określone w nich prawa i obowiązki są wiążące dla stron, co dotyczy w szczególności cen i terminów ich zapłaty oraz postanowień ograniczających bądź wyłączających odpowiedzialność.

2. Jednostki gospodarki uspołecznionej mogą w umowach ustalać, że nie jest dopuszczalne żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość kary umownej.

§ 3. Zgodnie z § 3 zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 7 października 1966 r. w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski z 1966 r. Nr 57, poz. 276 i z 1967 r. Nr 6, poz. 29) w sprawach nie unormowanych niniejszym zarządzeniem mają zastosowanie przepisy ogólnych warunków umów sprzedaży, stanowiące załącznik do powołanego wyżej zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów.

§ 4. Przepisy ogólnych warunków umów sprzedaży ustalone niniejszym zarządzeniem stosuje się do zobowiązań wynikłych z umów sprzedaży materiału siewnego oraz materiału szkółkarskiego wymienionych w § 1 ust. 1, zawartych przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia, jeżeli chodzi o skutki prawne zdarzeń, które nastąpią po dniu jego wejścia w życie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa: *M. Jagielski*

Załącznik do zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 października 1967 r. (poz. 292).

OGÓLNE WARUNKI UMÓW SPRZEDAŻY MATERIAŁU SIEWNEGO I SZKOŁKARSKIEGO

Rozdział 1.

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Niniejsze ogólne warunki dotyczą umów sprzedaży:

1) nasion, sadzonek (wysadków) i sadzeniaków roślin rolniczych.

2) nasion, cebulek, kłączy, sadzonek oraz rozsad warzyw i roślin ozdobnych, nasion drzew oraz krzewów owocowych i ozdobnych, a także grzybni pieczarek,

3) materiału szkółkarskiego,

4) nasion i sadzonek ziół.

2. Niniejsze ogólne warunki umów stosuje się do materiału siewnego w stanie przygotowanym, jak i nie przygotowanym do siewu (sadzenia).

Rozdział 2.

Zawieranie umów.

§ 2. 1. Rodzaj towaru oraz sposób, czas i miejsce jego dostarczenia ustala umowa zawarta na piśmie pomiędzy sprzedawcą a kupującym.

2. Umowa może być również zawarta ustnie lub telefonicznie, pod warunkiem pisemnego jej potwierdzenia przez obie strony w ciągu 3 dni.

§ 3. Jeżeli umowa nie przewiduje inaczej, kupujący obowiązany jest nadesłać pisemną dyspozycję wysyłkową w następujących terminach:

- 1) co do towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, a nie przygotowanych do siewu, jeżeli chodzi o materiał siewny:
 - a) na wiosenną akcję siewną — do dnia 1 stycznia roku siewu,
 - b) na jesienną akcję siewną — do dnia 1 czerwca roku siewu,
- 2) co do towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, jeżeli chodzi o materiał siewny na siew poplonów oraz materiał siewny przygotowany do siewu, a nie objęty sprzedażą na wiosenną i jesienną akcję siewną, jak również materiał siewny roślin, które mogą być uprawiane przez cały rok — co najmniej na 30 dni przed miesiącem, w którym mają być dostarczone,
- 3) co do towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 2 i 3:
 - a) co do nasion warzyw i kwiatów na wiosenny sezon roku następnego — do dnia 30 października danego roku,
 - b) co do nasion drzew oraz krzewów owocowych i ozdobnych na sezon jesienny danego roku — do dnia 1 lipca tegoż roku,
 - c) co do nasion warzyw i kwiatów na wysiew w okresie letnim i jesiennym oraz co do cebulek, kłaczy, sadzonek i rozsąd tych roślin, jak również co do grzybni pieczarek — na 30 dni przed miesiącem, w którym mają być dostarczone,
 - d) co do materiału szkółkarskiego na sezon jesienny danego roku — do dnia 31 lipca tegoż roku,
 - e) co do materiału szkółkarskiego na sezon wiosenny danego roku — do dnia 1 lutego tegoż roku,
- 4) co do towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 4 — najpóźniej na 30 dni przed miesiącem, w którym mają być dostarczone.

§ 4. Jeżeli kupujący nie nadesłał dyspozycji wysyłkowej przewidzianej w umowie, sprzedawca może odstąpić od umowy, z równoczesnym zawiadomieniem kupującego. Jeżeli sprzedawca nie odstępuje od umowy, powinien on zawiadomić pisemnie kupującego, kiedy i pod jakim adresem wysłać towar. Brak sprzeciwu ze strony kupującego w ciągu 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia poczytuje się za zaakceptowanie proponowanego terminu i miejsca dostarczenia towaru. Sprzeciw zgłoszony telefonicznie lub ustnie wymaga potwierdzenia na piśmie.

Rozdział 3.

Jakość towaru.

§ 5. 1. Jakość towaru według gatunków, odmian, stopni kwalifikacji, klas oraz właściwości określają Polskie Normy lub normy branżowe, a w ich braku — normy i wymogi

ustalone przez Ministra Rolnictwa na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 1961 r. o hodowli roślin i nasiennictwie (Dz. U. Nr 10, poz. 54).

2. Jakość towarów może być w umowach określona bardziej szczegółowo, niż to wynika z przepisu ust. 1.

§ 6. W obrocie mieszankami nasion obowiązuje sprzedawcę dokładne podanie składu gatunkowego i zdolności kiełkowania poszczególnych składników, a w razie gdy określenie składu odmianowego jest możliwe, także składu odmianowego.

§ 7. Jeżeli w umowie przewidziano sprzedaż na podstawie próbki towaru, przy określaniu jakości dostarczonego towaru miarodajna jest próbka pobrana i zapieczętowana wspólnie przez sprzedawcę i kupującego.

§ 8. 1. Sprzedawca obowiązany jest potwierdzić jakość towaru w jeden z następujących sposobów:

- 1) deklaracją pisemną przekazaną listem poleconym lub dołączoną do towaru,
- 2) przez określenie na dokumencie przewozu, z wyraźnym oznaczeniem jednostek opakowań,
- 3) deklaracją na awizie wysyłkowym,
- 4) przez określenie towaru w fakturze wystawionej na kupującego,
- 5) przez zaplombowanie i umieszczenie etykiet bądź nalepek na odpowiednio zabezpieczonych opakowaniach.

2. Materiał siewny i szkółkarski objęty jest gwarancją sprzedawcy co do zgodności odmianowej. Okresem gwarancji jest okres niezbędny do stwierdzenia cech odmiany. Strony mogą jednak ustalić w umowie ściśle określony okres gwarancji.

§ 9. Przy sprzedaży towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 zakwalifikowanych połowo bądź połowo i laboratoryjnie sprzedawca obowiązany jest jednocześnie z potwierdzeniem udzielonym stosownie do przepisu § 8 ust. 1 przedstawić oryginał bądź uwierzytelniony odpis świadectwa kwalifikacji połowej lub kwalifikacji materiału siewnego bądź świadectwa wartości siewnej. Materiał siewny zakwalifikowany połowo, jednak bez świadectwa oceny laboratoryjnej, może być przyjęty przez kupującego jako towar danego stopnia kwalifikacji nie przygotowany do siewu, według jakości określonej przez laboratorium kupującego lub stację oceny nasion. W razie braku świadectwa kwalifikacji połowej kupujący może przyjąć towar jako materiał siewny handlowy, jeżeli według świadectwa wartości siewnej, przedstawionego przez sprzedawcę, odpowiada on ustalonym normom jakości, a w braku tego świadectwa — jako materiał siewny według jakości określonej przez laboratorium kupującego lub stację oceny nasion.

§ 10. 1. Przy dostawie towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 etykieta w formie zawieszki, nalepki lub wkładki powinna być zgodna ze świadectwem kwalifikacji materiału siewnego lub świadectwem wartości siewnej. Etykieta powinna w szczególności zawierać:

- 1) nazwę i adres sprzedawcy,
- 2) określenie gatunku i odmiany,
- 3) wagę netto,
- 4) dane określające stopień kwalifikacji, klasę jakości, czystość nasion, zdolność kiełkowania i wilgotność nasion,
- 5) numer i datę świadectwa.

2. Etykieta zawierająca dane wymienione w ust. 1, opatrzona podpisem i pieczęcią sprzedawcy, zastępuje w obrocie świadectwo kwalifikacji nasion lub wartości siewnej.

3. Przy sprzedaży nasion ogrodniczych w torebkach do 1 kg dane wymienione w ust. 1 mogą być podane w formie napisu na torebkach. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, dane dotyczące czystości nasion, zdolności kiełkowania i wilgotności nasion mogą być umieszczone nie na torebkach, lecz

w specyfikacji wystawionej przez sprzedawcę i dołączonej do towaru.

4. Na żądanie kupującego sprzedawca obowiązany jest przelać odpis świadectwa kwalifikacji lub świadectwa wartości siewnej.

§ 11. Sprzedawca obowiązany jest przechowywać w odpowiednich warunkach pobrane we właściwym trybie próbki zbadanych nasion, należących do grup towarowych wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, przez okres 12 miesięcy od daty wydania lub wysłania towaru.

§ 12. 1. Kupujący obowiązany jest badać towar przy jego odbiorze według własnego wyboru organoleptycznie bądź laboratoryjnie. Jeżeli stwierdzi on różnicę jakości towaru w stosunku do deklarowanej przez sprzedawcę, obowiązany jest spowodować zbadanie towaru w trybie określonym w rozdziale 6.

2. Jakość towaru w opakowaniach, opatrzonych plombą stacji oceny nasion lub laboratoriów uprawnionych do przeprowadzania badań oraz etykietą sprzedawcy, jeżeli opakowania te nie budzą podejrzeń co do ich naruszenia, nie wymaga badania.

§ 13. 1. Materiał siewny dostarczony kupującemu powinien być zaopatrzony w świadectwa kwalifikacji lub świadectwa wartości siewnej o okresie ważności nie krótszym niż:

- 1) dla roślin rolniczych wysiewanych wiosną — do 30 maja roku siewu,
- 2) dla roślin rolniczych wysiewanych jesienią — do 15 listopada roku siewu,
- 3) dla roślin poplonowych — do 15 września roku siewu,
- 4) dla roślin produkowanych pod szkłem — do 15 marca roku siewu,
- 5) dla roślin warzywnych: fasoli, kukurydzy, ogórków i dyni — do 15 czerwca roku siewu,
- 6) dla roślin nie wymienionych w pkt 1—5 — do 30 maja roku siewu.

2. Materiał siewny roślin, które mogą być uprawiane w ciągu całego roku, sprzedawca obowiązany jest dostarczyć wraz ze świadectwem ważnym na okres co najmniej 3 miesięcy od dnia dostarczenia.

Rozdział 4.

Opakowanie.

§ 14. 1. Jeżeli w umowie lub zamówieniu nie przewidziano inaczej, wszystkie towary przeznaczone do obrotu, objęte przepisami niniejszych ogólnych warunków umów, powinny być dostarczane w odpowiednim dla nich opakowaniu, zabezpieczającym przed zepsuciem i ubytkiem w transporcie, z wyjątkiem towarów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 3, które przy przesyłkach pełnowagonowych mogą być nie balotowane, lecz ładowane również luzem, przy odpowiednim zabezpieczeniu przed uszkodzeniem.

2. Nasiona odpowiadające jakością normom materiału siewnego przygotowanego do siewu powinny być pakowane zgodnie z postanowieniami właściwej normy państwowej lub branżowej. Waga nasion netto we wszystkich opakowaniach bezpośrednich w ramach danej partii powinna być jednako- wa. Worki z nasionami przygotowanymi do siewu powinny być zaszyte lub związane oraz zaplombowane, a wszelkie inne opakowania bezpośrednio nasion powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający wymianę zawartości bez uszkodzenia opakowania lub plomby.

§ 15. 1. Towary wymienione w § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 w stanie nie przygotowanym do siewu mogą być dostarczane w opakowaniu kupującego lub w opakowaniu pożyczonym

od sprzedawcy; opakowanie pożyczone podlega zwrotowi w ciągu 30 dni od daty otrzymania towaru.

2. Jeżeli towar został nadesłany w terminie niezgodnym z umową, zwrot pożyczonego opakowania powinien być dokonany przez kupującego w ciągu 40 dni od dnia otrzymania towaru. Opakowania pożyczone kupujący przelać sprzedawcy na własny koszt do miejsca wskazanego w umowie lub fakturze.

3. Jeżeli sprzedawca użyje nieodpowiednich opakowań, wskutek czego nastąpił ilościowy ubytek towaru bądź pogorszenie jego jakości, za powstałe szkody odpowiada sprzedawca.

§ 16. Kupujący obowiązany jest każdorazowo zawiadomić sprzedawcę o dacie zwrotu opakowania pożyczonego, z podaniem rodzaju i ilości opakowania, najpóźniej w ciągu 2 dni po jego nadaniu do przewoźnika, podając w awizie numer i datę faktury pożyczonego opakowania.

§ 17. Jeżeli kupujący zwraca opakowanie uszkodzone lub nie oczyszczone należyście, stosuje się odpowiednio przepisy o terminach zawiadamiania o wadach dostarczonych towarów. Sprzedawca może w takich wypadkach żądać wynagrodzenia poniesionej szkody, a w każdym razie zapłaty kary należnej za wady, obliczonej w procencie od wartości opakowania nie uszkodzonego.

Rozdział 5.

Wydanie towaru.

a) Wydanie towaru ze składu sprzedawcy.

§ 18. Jeżeli wydanie towaru kupującemu ma nastąpić ze składu sprzedawcy, powinien on przygotować towar w składzie położonym najbliżej składu kupującego i — jeżeli umowa nie stanowi inaczej — na 5 dni przed wyznaczonym terminem wydania powiadomić kupującego o przygotowaniu towaru do odbioru, wskazując mu równocześnie adres magazynu, z którego ma nastąpić odbiór towaru.

§ 19. W ustalonym dniu kupujący obowiązany jest przelać przed godziną 14 na miejsce wydania towaru swego przedstawiciela wraz z dostarczonym przez siebie środkiem transportowym.

§ 20. Załadowania towaru dokonuje sprzedawca; obowiązany jest przy tym do zachowania należytej staranności.

§ 21. Wydanie i odbiór towaru następuje z chwilą załadowania go na środek transportowy i pokwitowania przez przedstawiciela kupującego.

§ 22. W razie niezgłoszenia się kupującego we wskazanym terminie sprzedawca może dostarczyć towar również przez wysyłkę pod adresem kupującego, po uprzednim zawiadomieniu go o tym co najmniej na 3 dni przed dokonaniem wysyłki.

b) Wysyłka towaru.

§ 23. Jeżeli wydanie towaru następuje przez wysyłkę, wysyłkę uważa się za dokonaną w dniu przyjęcia towaru przez przewoźnika do przewożenia na podstawie właściwego dokumentu przewozowego.

§ 24. Za niewłaściwe zadeklarowanie towaru przewoźnikowi, jak również za niewykorzystanie nośności bądź pojemności środka transportowego odpowiedzialny jest sprzedawca, który obowiązany jest pokryć powstałe na skutek tego szkody i dodatkowe koszty poniesione przez kupującego. Jednakże dodatkowe koszty wysyłki, spowodowane niewykorzystaniem nośności bądź pojemności środka transportowego, obciążają kupującego, jeżeli ten sposób wysyłki nastąpił na jego żądanie.

§ 25. 1. O dokonaniu wysyłki sprzedawca zawiadomi na piśmie, najpóźniej następnego dnia, kupującego oraz adresata wskazanego przez kupującego. Zawiadomienie powinno zawierać powołanie się na zamówienie lub dyspozycję wysyłkową z podaniem ich numeru i daty, wskazywać adres, pod jakim towar wysłano, datę wysyłki, numer środka transportowego, numer listu przewozowego oraz rodzaj i ilość załadowanego towaru.

2. Przy użyciu pośpiesznego środka transportowego sprzedawca wysła zawiadomienie, listem ekspresowym lub telegramem.

c) Dostarczenie towaru do składu kupującego.

§ 26. Jeżeli towar ma być dostarczony do składu kupującego, sprzedawca powinien dostarczyć towar własnym środkiem transportowym do składu kupującego przed godziną 14, zawiadamiając o tym kupującego na 5 dni przed terminem dostarczenia, podając jednocześnie miejsce, skąd towar ma być dostarczony.

§ 27. Kupujący obowiązany jest przygotować skład do odbioru i dokonać wyładowania towaru.

§ 28. Odbiór towaru następuje z chwilą wyładowania i pokwitowania jego przyjęcia przez kupującego.

Rozdział 6.

Braki ilościowe i wady towaru.

§ 29. 1. Braki ilościowe towaru oraz jego wady jakościowe, możliwe do ujawnienia w toku odbioru, mogą stanowić podstawę do zakwestionowania towaru tylko przy jego odbiorze.

2. W razie stwierdzenia przy odbiorze towaru braków ilościowych należy niezwłocznie zawiadomić sprzedawcę o ujawnionych brakach oraz sporządzić na tę okoliczność protokół i przesłać go sprzedawcy w ciągu 48 godzin od chwili odbioru towaru.

3. W razie stwierdzenia przy odbiorze, na podstawie oceny organoleptycznej lub laboratoryjnej, wad jakościowych towaru, kupujący obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić sprzedawcę o ujawnionych wadach oraz w ciągu 72 godzin od chwili rozpoczęcia odbioru towaru spowodować pobranie próbek towaru przez właściwego próbnobiorcę bądź uzyskać orzeczenie inspektora kontroli nasiennej lub opinii rzeczoznawcy powołanego przez wojewódzki inspektorat kontroli materiału siewnego, a jeżeli spełnienie żadnego z tych wymagań nie jest możliwe — powołać komisję złożoną z trzech fachowców i zlecić jej zbadanie jakości towaru, a ponadto sporządzić protokół na okoliczność ujawnienia wad jakościowych i przesłać go sprzedawcy oraz wydziałowi rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej (rady narodowej miasta stanowiącego powiat lub wyłączonego z województwa).

4. Sporządzenie odrębnego protokołu na okoliczności przewidziane w ust. 2 i 3 jest zbędne w razie sporządzania protokołu wymaganego w przepisach o ubezpieczeniach albo jeżeli wada została stwierdzona w protokole organu inspekcji nasiennej lub w protokole sporządzonym przez przewoźnika.

§ 30. Po otrzymaniu wyników badania towaru przez wojewódzką stację oceny nasion, inną właściwą stację badawczą, rzeczoznawcę, inspektora kontroli nasiennej lub komisję

fachowców, kupujący obowiązany jest przesłać w ciągu 3 dni odpisy tych wyników sprzedawcy.

§ 31. Jeżeli kupujący stawia towar do dyspozycji sprzedawcy, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym sprzedawcę, wyznaczając jednocześnie termin zadysponowania towarem.

§ 32. 1. Jeżeli braki i wady są tego rodzaju, że nie mogły być ujawnione przy odbiorze, kupujący zawiadomi o nich sprzedawcę najpóźniej w ciągu 7 dni po ich ujawnieniu. Kupujący może zgłosić reklamację co do jakości towaru, jeżeli wyniki analizy kontrolnej wykonanej na zlecenie kupującego wykazują różnicę w stosunku do jakości deklarowanej przez sprzedawcę ponad dopuszczalne odchylenia (latitudy) określone obowiązującą normą.

2. Jeżeli wady towaru są tego rodzaju, że mogą być ujawnione dopiero po wysiewie lub po wysadzeniu w okresie wegetacji roślin, reklamacja powinna być wniesiona natychmiast po ujawnieniu wad, nie później jednak niż w ciągu 7 dni; przez ujawnienie wady rozumie się także zawiadomienie kupującego o wadzie przez jednostkę, której kupujący towar odprzedał.

§ 33. 1. Jeżeli sprzedawca zamierza dokonać oględzin zakwestionowanego towaru, powinien o tym zawiadomić kupującego najpóźniej następnego dnia po otrzymaniu zawiadomienia i w ciągu następnych trzech dni delegować swego przedstawiciela. Do czasu upływu powyższych terminów kupujący obowiązany jest zachować towar w takim stanie, w jakim został odebrany, zabezpieczając go przed zniszczeniem, a w wypadku przewidzianym w § 32 ust. 2 — zachować plantację lub szkółkę w takim stanie, w jakim była w chwili stwierdzenia wad, jeżeli nie zagraża to zniszczeniem zbiorów.

2. W razie nieuznania reklamacji przez sprzedawcę w terminie 7 dni od otrzymania zawiadomienia o wadach, kupujący zwróci się niezwłocznie o wydanie orzeczenia o jakości towaru na podstawie zbadania próbki tego towaru lub plantacji roślin.

§ 34. 1. Próbkę dla ustalenia jakości towaru powinny być pobrane we właściwym trybie i przesłane do właściwej terenowo dla kupującego wojewódzkiej stacji oceny nasion w celu dokonania właściwych badań i wydania orzeczenia. Stwierdzenie wad odmianowych lub gatunkowych w wypadkach przewidzianych w § 32 ust. 2 następuje w drodze zbadania próbek nasion lub owoców albo części roślin przez właściwą stację badawczą bądź w drodze sprawdzenia plantacji przez organ rolny prezydium powiatowej lub wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta stanowiącego powiat miejski lub miasta wyłączonego z województwa).

2. Orzeczenia organów wymienionych w ust. 1 są dla stron wiążące.

§ 35. Ubytki towarów dostarczonych w plombowanych poszczególnych jednostkach pakunkowych (tylko egalizowanych), mieszczące się w granicach norm ubytków naturalnych, nie obciążają sprzedawcy i nie wpływają na obniżenie ilości towaru wydanego lub wysłanego.

Rozdział 7.

Przepisy końcowe.

§ 36. Czynności przewidziane w myśl niniejszych ogólnych warunków umów dla kupującego mogą być wykonane przez jednostkę, pod której adresem towar był wysłany.